

Mivel gyarapszik az új esztendőben Budapest?

A nyílt várospolitika jegyében szakemberekkel, a lakosság különböző rétegeivel, kisebb-nagyobb csoportjaival folytattunk széles körű vitát Budapest V. ötéves tervidőszakának fejlesztési programjáról, annak legfontosabb céljairól. Fővárost szerető, sorsa és jövője iránt érdeklődő közvéleményünk azóta is figyelemmel kíséri, hogyan válnak valóra a tervek.

Az elmúlt négy évben minden korábbinál jelentősebben fejlődött a főváros. Igaz, az eredmények olykor nyomasztó gondok közepette, kemény viták s néha bizony kényszerű kompromisszumok nyomán alakultak ki.

Szerényebb növekedés — hatékonyabb munka

Jövőre befejeződik a középtávú öt évi hatékonyabb munkát célzó VI. ötéves terv indulási feltételeit is; az elmúlt négy évtől eltérő gazdasági környezetben, megváltozott feltételek mellett kell céljainkat megvalósítani.

Am a szerényebb növekedési ütem is hatékonyabb munkát követel. Alapigazságnak tartjuk, mégsem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy pártunk és kormányunk a főváros fejlesztését Budapest szerepének, jelentőségének megfelelően továbbra is kiemelten kezeli. De ez a kiemelés 1980-ban sem jelentheti azt, hogy Budapest fejlesztése elszakítható az országot, a népgazdaság egészségének lehetőségétől és helyzetétől.

Mit várhatunk tehát 1980-ban? Az eredeti ötéves tervben az 1980-as fejlesztésekre 15,1 milliárd forintot szántunk. Idei tervünk ennél 800 millió forinttal kevesebbet, 14,3 milliárd forintot szán fejlesztési célokra. Ez a — mintegy 5,5 százalékos — csökkenés sajátos módon érzékelteti Budapest kiemelését, hiszen a népgazdaságban általában 10 százalékkal csökkennek 1980-ban, 1979-hez viszonyítva a beruházások. Emellett az idén Budapest rekordösszeggel, több mint 35 milliárd forinttal gazdálkodhat, ha valamennyi erőforrást összegyűjtünk.

Az 1980-as év kiemelt feladata a **komplex lakásépítés**, ezen belül is elsősorban az V. ötéves terv tañási célcsoportos lakás-előirányzatának megközelítő teljesítése. A második legfontosabb feladat a folyamatban levő **kórházfejlesztések** befejezése, különös tekintettel a dél-pesti kórház építésére és a Margit Kórház rekonstrukciójára. A fő célok között szerepel az alapvető oktatási intézmények, különösen az általános iskolai tanterem építése, valamint a tömeges lakásépítéssel összefüggő alapközműhálózatok és kapacitások létrehozása a VI. ötéves terv lakásépítésének biztosításához. A kiemelt feladatok között szerepel továbbá a **lakóházak és intézmények felújításának** gyorsítása, s valamennyi ágazatnál az V. ötéves terv során átadásra tervezett, folyamatban levő beruházások és felújítások befejezése.

A komplex lakásépítés részadatain kívül 1980-ban a fővárosban nem indítunk új beruházást, minden erőnket a folyamatban levő fejlesztések befejezésére fordítjuk. Eredeti ötéves tervünkől eltérően — az előkészítésen túl — nem tudunk hozzákezdeni például a Paskál strandfürdő kivitelezéséhez, az Etele tér és a Szegeci úti felüljáró kiépítéséhez, a Hungária körút korszerűsítésének újabb szakaszához, a HÉV békásmegyeri állomása építéséhez, és mérséklődik néhány közművesítési és közlekedésfejlesztési program. Természetesen egyetlen átmenetileg elhalasztott építkezés megvalósításáról sem mondunk le, csupán megvalósításuk időpontja változik, áthúzódik a VI. ötéves tervidőszakra.

Lakások, metró, Petőfi-híd

A gondok és a városfejlesztés nehézségei ellenére 1980-ban nagy-szerű alkotások sorával gazdagodik a főváros. 17—18 ezer új lakás épül fel, s így öt év alatt 85—86 ezer új otthon adnak át a

fővárosban, mintegy nyolcezerrel többet, mint a IV. ötéves terv idején: öt év alatt tehát összesen mintegy 270—280 ezer ember költözik új, a mai élet követelményeit jól kielégítő lakásba. Biztosítjuk a lakásépítés komplexitását, sőt az állami lakásépítésnél, mintegy 11 000—11 500 lakásnál teljes mértékben pótoljuk az első három év kisebb-nagyobb lemaradásait is. Ez azt jelenti, hogy a felépülő lakásokkal nagyrészt egy időben átadásra kerülhetnek az óvodák, a bölcsődék, az üzletek, az általános iskolák és az orvosi rendelőik is. Egyenletesebb lesz a lakások átadásának üteme is. Az állami lakásépítést 19. a teleszerű magánéros lakásépítést a főváros 24 területén folytatjuk. A legtöbb lakás Békásmegyeren, Pestlőrincen, Csepelen, Angyalföldön, Kispesten, Budafokon, Újpesten, Erzsébeten, Rákosszentmihályon és Kőbányán épül.

Az év első felében adják át az észak—déli metróvonal újabb, Nagyváradi tér—Kőbánya-Kispest vasútállomás közötti szakaszát. Így az észak—déli metró megváltoztatja Dél-Pest közlekedési helyzetét, gyors, kényelmes, kulturált és megbízható kapcsolatot teremt a Kiszpestről, Kőbányáról, sőt a ceglédi és lajosmizsei vasútvonal mentén települt falvakból naponta tízezerrel Budapestre érkezők számára is. Természetesen a metró új szakaszának átadásával egy időben megváltozik a felszíni közlekedés, sok új utat, aluljárót, forgalmi csomópontot helyeznek üzembe. A Deák tér és Elmunkás tér közti szakaszon is folytatódik a metróépítés, bár az észak—déli metró e szakaszának üzembe helyezésére, valamint a hozzá kapcsolódó Marx téri felszíni csomópont átadására az eredeti tervhez viszonyítva egy évvel később, előreláthatóan 1981-ben kerülhet sor. Öröndetes viszont, hogy a Petőfi-híd rekonstrukciója a gyors, koncentrált munka nyomán várhatóan határidő előtt elkészül. S e témakörben említtem meg, hogy anyagi eszközeink, átcsoportosításával 1980-ban terven felül 240 millió forintot fordítunk az Árpád-híd szélesítésének előkészítésére, hogy e nagy beruházás mielőbb megindulhasson.

A múltból ránk maradt adósság törlesztését folytatjuk jövőre is, amikor tízezer rossz állapotban levő lakást újítunk fel, több mint ezer régi, komfort nélküli lakást pedig korszerűsítünk. Várhatóan túlteljesítjük az ötéves lakóház-felújítási programot.

Elkészül a dél-pesti kórház

Számottevő beruházások jellemzik a közművesítési programot is. Megteremtjük a tömeges lakásépítés leendő területein a hiányzó közműfeltételeket, biztosítjuk a főváros zavartalan vízel-

átását. Jövőre 38 kilométer ivóvízhálózatot, 48 kilométer szennyvízcsatornát és több mint 28 kilométer gázvezetéket építünk. Emellett olyan nagy létesítmények átadására kerül sor, mint a gellérthegy víztározó medence második, 40 ezer köbméteres elemé, a 42 ezer köbméter napi kapacitású dél-pesti biológiai szennyvíztisztító mű és a napi 140 ezer köbméteres kapacitású észak-pesti szennyvíztisztító mű mechanikai szakasza. Mintegy 500 millió forint felhasználásával folytatjuk a szeméttégető mű építését.

Az egészségügyi fejlesztések közül kiemelkedik a felszabadulás óta első, új budapesti 800 ágyas dél-pesti kórház átadása, az év végére befejeződhet a Margit Kórház rekonstrukciója, ezzel újabb 337 ágygal gyarapodhat a zsúfoltsággal küzdő budapesti kórházi hálózat. Folytatódik a Korányi és a Heim Pál kórházak rekonstrukciója is.

Bölcsődék, iskolák

Az új évben több mint 1400 új bölcsődei hely szolgálja majd a kisgyermekellátását, a gondozásra váró idős embereket pedig 420 új szociális otthoni hely biztosítja. 2600 óvodai hely és 240 általános iskolai tanterem felépítése várható jövőre. Mindennek ellenére megmarad az általános iskolákban a zsúfoltság, a több műszakos oktatás, de javul és eléri az 56 százalékos szintet a napköziotthoni ellátásban részesülő általános iskolások aránya. Számolni kell 1980-ban is azzal, hogy a bölcsődés korú gyermekek 29 százalékát, az óvodások 86—87 százalékát tudjuk elhelyezni, s ezért az óvodaj felvételeknél 9—10 ezer igényt el kell majd utasítani.

Továbbra is hosszú várakozási idő után kerülhetnek a rászoruló szociális otthonokba, de szakkepzett gondozókkal, társadalmi aktivistákkal összesen 8500 magányos, idős, beteg ember rendszeres gondozását tudjuk biztosítani.

A tervhez viszonyítva a legnagyobb lemaradás a kereskedelmi hálózat bővítésében várható. Jövőre sem tudunk változtatni az elmúlt években kialakult helyzetben, bár 1980-ban készül el, vehetik birtokba a budapestiek az ország legnagyobb bevásárlóközpontját az Örs vezér téren.

Terveink realitása és feladataink meghatározása mellett nagy gondot kell fordítani a szemlélet változtatására is. Olyan magatartásra van szükség a tanácsoknál, a vállalatoknál, az irányító és gazdálkodó szervezeteknél egyaránt, amely előtérbe helyezi a hatékonyságot, a takarékoságot, kibontakoztatja és felhasználja a társadalmi összefogás erejét. Ez követelmény — de lehetőség is.

Dr. Békecs László

a fővárosi tanács elnökhelyettese